

Foto: Scanpix

EN LYS FREMTID FOR UNDERLIVET

Mere end halvdelen af danske kvinder i overgangsalderen er mærket af ubehag og tørhed i underlivet som følge af hormonelle ændringer i slimhinden. En ny dansk undersøgelse skal nu vurdere, om laserbehandling kan skabe en lysere fremtid for underlivet og et bedre sexliv og større livskvalitet for de kvinder, der har vaginal atrofi.

Af Gitte Holm

Overgangsalderen kan for nogle kvinder føles som en lavine af ubehag, som markerer skridtet ind i den tredje livsfase. Det faldende østrogenniveau vil for mange føre til hedeure, men det skønnes også, at mere end halvdelen af alle kvinder bliver ramt på sexlivet i form af brændende og sviende gener samt tørhed i underlivet.

Disse gener, også kendt som vaginal atrofi, er mere normen end undtagelsen. Men alligevel er det ikke noget, vi taler om.

"Underlivsgener i relation til overgangsalderen er et signal om, at man bliver ældre. Hertil er underlivet og sexlivet for mange kvinder en privatsag, og derfor er det ikke noget, der tales højt om. Af samme grund er det vigtigt, at vi som gynækologer husker at spørge ind til, hvorvidt man oplever ubehag, så kvinden kan få den rette behandling," forklarer Axel Forman, professor i gynækologi ved Aarhus Universitetshospital.

Et alternativ til hormoner

Som østrogenniveauet falder – enten i forbindelse med overgangsalder eller som følge af kræftbehandling – bliver slimhinderne i skeden tyndere, mindre elastiske og mere skrøbelige, hvilket kan medføre smerter.

Særligt i forbindelse med sex.

Da tilstanden skyldes et faldende østrogenniveau, er østrogenbehandling umiddelbart den oplagte behandlingsmetode, men det er langt fra alle kvinder, der ønsker behandling med hormoner i denne form, ligesom stikpillerne også kan volde en del besvær. Ej heller kortvarige løsninger som olier og glidecreme har vundet kvindernes hjerter, men der findes muligvis et alternativ, som skønnes at være både smerte- og risikofri og ser ud til at virke over en længere periode på 9-12 måneder. En metode, der kan bidrage til øget livskvalitet hos de kvinder, der oplever ubehag. Lasermetoden, der har været anvendt af gynækologer gennem 3-4 år, står nu over for et grundigt dansk studie, der skal afgøre mulighederne for at lindre vaginal atrofi med laser i fremtiden.

"Laseren føres ind i skeden, hvor små skud laserlys systematisk laver en række mikroskopiske sår med en dybde på 0,1 mm, som lige præcis går gennem slimhinden, og sådan fortsætter den hele vejen ned gennem skeden. Når laseren laver disse små sår, aktiveres en kaskade af helingsprocesser, der gør, at slimhinden vokser og bliver tykkere, så den normale følsomhed fra tidligere genskabes. Behandlingen gives over 3 omgange med 4 ugers mellemrum," forklarer Axel Forman, der står i spidsen for det kommende studie.

"Lignende metoder anvendes i forbindelse med rynkebehandlinger, og derfor er det ikke overraskende, at laseren også kan virke vaginalt."

En fremtid for underlivet

Ifølge Axel Forman tyder alt på, at metoden er sikker, og han er således klar til at igangsætte en undersøgelse baseret på 2x25 kvinder, som oplever smerter og tørhed, enten i forbindelse med overgangsalder eller som følge af behandling af brystkræft.

"Der er efterhånden lavet så mange laserbehandlinger af forskellige gynækologer, at vi vurderer, at metoden er sikker. Men for at kunne vurdere, om metoden virker og behandlingen ikke bare har en placeboeffekt, trækker vi lod blandt de i alt 50 kvinder, hvor af halvdelen får behandlingen, mens den anden halvdel tror, de får behandlingen. Her vil vi undersøge, om smerterne og tørheden forsvinder, om der er bivirkninger, og om behandlingen har haft en positiv effekt på de kvinder, der også døjer med ufrivillig vandladning i forbindelse med overgangsalderen. Hertil vil vi også se på, hvor længe behandlingen har effekt. Falder testen positivt ud, vil vi se på, om behandlingsmetoden også kan afhjælpe andre problemer i underlivet," afslutter han.

Axel Forman,
professor i gynækologi
ved Aarhus Universitetshospital.